

Krejčová, Elena

Školství

In: Krejčová, Elena. *Česko-bulharský a bulharsko-český tematický slovník : s úkoly na procvičování slovní zásoby : lexikální minimum ke státní závěrečné zkoušce*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 44-52

ISBN 978-80-210-6742-4; ISBN 978-80-210-6745-5 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130461>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

6. Školství Образование, просвѣта

6.1. Obecné pojmy Общи понятия

abeceda *ж.* азбука

absolvent *м.* абсолвѣнт: ~ **vysoké školy** абсолвѣнт на висше училище, университет

absolvování *ср.* завѣршване на училище: ~ **rekvalifikačního kursu** завѣршване на курсове за преквалификация; ~ **ročníku** завѣршване на клас, учебна година

absolvovaný *прил.* приключен, завѣршен

absolvovat, -uji завѣршвам (училище, курс): ~ **praxi** изкарвам практика; ~ **cyklus přednášek** изслушвам цикъл, курс лекции

certifikát *м.* сертификат

cvičení *ср.* упражнѣние

číst, čtu *несв.* чѣта

diplom *м.* дѣпломат: ~ **o středoškolském vzdělání** дѣпломат за средно образование; **vysokoškolský** ~ дѣпломат за висше образование

dovednost *ж.* умѣние, способност: **specifické ~i** специфични умѣния

gramotný *прил.* грамѠтен

hodina *ж.* час; **vyučovací** ~ учебен час

hodnocení *ср.* оценяване, оцѣнка

hodnotit, -ím *несв.* оценявам

institut *м.* институт

kabinet *м.* кабинет

knihovna *ж.* библиотѣка

kolega/kolegyně *м./ж.* колѣга/колѣжка

kriterium *ср.* критѣрий

kurz *м.* курс, обучѣние: **rekvalifikační** ~ курс за преквалификация; ~ **češtiny** курс по чѣшки език

lekce *ж.* лекция, урок

- naučit se, -ím se** *св.* наўча: ~ **nazpaměť** наўча наизўст
- navštěvovat, -uji** *несв.* посецавам, ходя: ~ **školu** посецавам училище
- negramotný** *прил.* неграмотен
- obor** *м.* специалност, професия, бранш: **studijní** ~ специалност (в учебно заведение)
- osnova** *ж.* основа; проект: **učební/studijní** ~у учебен план, учебна програма
- osvojení** *ср.* усвояване
- psát, píše** *несв.* пиша
- pokročilý** *прил.* напреднал: **mírně** ~ средно напреднал
- porada** *ж.* съвещание, съвет
- posluchač/ka** *м./ж.* студент/ка, ученик/ученичка
- potvrzení** *ср.* потвърждение, удостоверение, свидетелство
- poznámka** *ж.* забележка
- práce** *ж.* работа: **diplomová** ~ дипломна работа; **seminární** ~ курсова работа; **slohová** ~ съчинение, писмена работа (в училище)
- prázdniny** *ж. мн.* ваканция: **pololetní** ~ междусрочна ваканция; **letní** ~ лятна ваканция
- profesor** *м.* преподавател, гимназиален учител; университетски професор
- program** *м.* програма: **studijní** ~ учебна програма
- prospěch** *м.* успех: **nedostatečný** ~ слаб успех; **výborný** ~ отличен успех
- předmět** *м.* курс, предмет: **povinný** ~ задължителен предмет; **povinně volitelný** ~ свободно избираем предмет
- přednáška** *ж.* лекция
- přestávka** *ж.* почивка
- přijmout, -mu** *св.* приема
- přijímací** *прил.* приемен: ~ **zkouška** приемен изпит
- připravovat se, -uji se** *несв.* подготвям се
- ptat se, - ptam se** *несв.* питам, задавам въпрос
- rok** *м.* година: **akademický** ~ академична година; **školní** ~ учебна година
- rozumět, -ím** *несв.* разбирам

rozvrh *м.* програма, разписание, график: ~ **hodin** програма на часовете/лекциите

řád *м.* правилник

seminář *м.* семинар

student/ka *м./ж.* студент/студентка, ученик/ученичка

studium *ср.* учене, следване, обучение: **denní** ~ редовно обучение; **dálkové/**
distanční ~ дистанционно, задочно обучение; **bakalářské** ~ бакалавърска форма
на обучение; **magisterské** ~ магистратура; **přerušeni** ~а прекъсване на обучението

studovat,-uji *несв.* уча, следвам

stupeň *м.* степен: ~ **vzdělání** образователна степен

školení *ср.* обучение, квалификация

školit,-ím *несв.* обучавам, подготвям

školství *ср.* образование, система на образованието: **ministerstvo** ~ Министърство
на образованието (МОН)

třída *ж.* 1. клас (в училище): **žák první** ~у първокласник; 2. класна стая

učební *прил.* учебен: ~ **plán** учебен план; ~ **text** учебен текст

vědět, vím *несв.* зная

vědomosti *ж. мн.* знание, познание

výcvik *м.* обучение, тренировка

výchova *ж.* възпитание: **hudební** ~ музика (учебен предмет); **výtvarná** ~ изобразително
изкуство (учебен предмет); **tělesná** ~ физическо възпитание (учебен предмет)

začátečník *м.* начинаещ

znalost *ж.* знание, познание (придобито в училище)

zručnost *ж.* ловкост

6.2. Vzdělání Образование

osvěta *ж.* просвета

sčetlý *прил.* начетен, ерудитан

vyškolený *прил.* обучен

vyškolit,-ím *несв.* обуча, подготвя

vyučovat, -uji *несв.* преподавам, обучавам

výuka *ж.* учебен процес, обучение, преподаване: ~ **cizích jazyků** преподаване на чужди езици; **individuální** ~ индивидуално обучение

vyučovací *прил.* учебен: ~ **hodina** учебен час; ~ **jazyk** език, на който се провежда обучението; ~ **předmět** изучаван предмет

vzdělání *ср.* образование: **základní, střední, vysokoškolské** ~ основно, средно, висше образование; **celoživotní** ~ образование цял живот; **odborné** ~ професионално образование; **všeobecné** ~ общо образование

vzdělávat se, -ám se *несв.* образоввам се, квалифицирам се

vzdělaný *прил.* образован, интелигентен

vzdělávací *прил.* образователен, просветен; ~ **systém** образователна система

6.3. Věda Наука

akademie *ж.* академия: ~ **věd** академия на науките

akademický *прил.* академичен: ~ **rok** академична година; ~ **titul** академична степен

bádat, -ám *несв.* изследвам научно, проучвам

hypotéza *ж.* хипотеза

metoda *ж.* метод, методика: **experimentální** ~ експериментален метод; ~ **vyučování** метод на обучение

objev *м.* откритие, изобретение

objevit, -ím *св.* открива, изобретя

poznání *ср.* познание, знание

teorie *ж.* теория

věda *ж.* наука: **aplikovaná** ~ приложна наука; **společenská** ~ обществена наука, **současná** ~ съвременна наука; **přírodní** ~у естествени науки

vědec *м.* учен

vědecký *прил.* научен: ~ **á rada** научен съвет; ~ **pracovník** научен работник

výzkum *м.* изследване, проучване

zkoumat, -ám *несв.* изследвам, проучвам

6.4. Škola Училище

absence *ж.* отсъствие

absolvent/ka *м./ж.* абсолвѣнт/ка, абитуриѣнт/ка

cvičebnice *ж.* учебник, сбѣрник с упражнѣния

čítanka *ж.* читанка, христоматия

dějepis *м.* истѣрия (научна дисциплина, учебен предмет)

esej *м./ж.* есѣ, съчинѣние

gramatika *ж.* граматика

gumovat, -uji *несв.* трія с гума

gymnázium *ср.* гимназия

hlásit se, -ím se *несв.* вдѣгам рѣка

chodit, -ím *ходя:* ~ **do školy** *ходя* на училище

chyba *ж.* грѣшка

kniha *ж.* книга: **třídni** ~ училищен днѣвник

lekce *ж.* лекция, урок

lyceum *ср.* лицѣй

maturita *ж.* държавен зрѣлостен изпит, матура

maturitní *прил.* зрѣлостен: ~ **vysvědčení** зрѣлостно свидѣтелство

násobit, -ím *св.* умножавам

omluvit se, -ím se *св.* извиня се

omluvenka *ж.* извинителна белѣжка

opisování *ср.* преписване

opisovat, -uji *несв.* преписвам: ~ **od spolužáků** преписвам от съучениците

počítat, -ám *несв.* смятам, изчислявам

příklad *м.* пример: **matematický** ~ математическа задача

přírodopis *м.* природознание

ročník *м.* клас, випуск

ředitel *м.* директор

ředitelna *ж.* дирéкторски кабинет, дирéкторска ста́я

slabikář *м.* буквáр

slovník *м.* рéчник: **dvojjazýčný** ~ двузéичен рéчник; **kapesní** ~ джобен рéчник; **výkladový** ~ тълкóвен рéчник; ~ **synonym** синонимен рéчник

spolužák/spolužačka *м./ж.* съученик/съученичка

studovat, -uji *несв.* úча, слéдвам

škola *ж.* учíлище: **mateřská** ~ дéтска гради́на; **základní** ~ нача́лно учíлище, оснóвно учíлище; **střední** ~ срéдно óбщообразовáтелно учíлище; тéхникум; **vysoká** ~ вíсше учíлище, университет, колéж; **soukromá** ~ ча́стно учíлище; **státní** ~ държáвно учíлище; **průmyslová** ~ тéхникум

tabule *ж.* дъска: **smazat ~i** изтри́я дъска́та

tělocvična *ж.* физкултúрен салóн

tělocvik *м.* физическо възпитáние

učeň *м.* ученик в професиона́лно учíлище

učit se, -ím *несв.* úча

učivo *ср.* учебен материал

učitel *м.* преподавáтел, учíтел

úloha *ж.* задáча: **domácí** ~ дома́шно; ~ **z matematiky** задáча по матемáтика

vyloučení *ср.* изключване; ~ **ze školy** изключване от учíлище

známka *ж.* оцéнка, белéжка: **dostat ~u** получа́вам оцéнка; **dobrá** ~ хубава оцéнка; **špatná** ~ лоша оцéнка

žák *м.* ученик

žakovský *прил.* ученичéски; ~ **knížka** ученичéски белéжник

6.5. Vysoká škola Университét

akreditace *ж.* акредитáция; ~ **vzdělávacích programů** акредитáция на образовáтелните програ́ми

asistent/ka *м./ж.* асистéнт/ка

bakalář *м.* бакалáвър

bakalářský *прил.* бакалавърски: ~**á práce** бакалавърска теза, бакалавърска дипломна работа; ~**é studium** бакалавърска степен, бакалавърска форма на обучение

cvičení *ср.* упражнение

děkan *м.* декан

děkanát *м.* деканат

diplomový *прил.* дипломен: ~**á práce** дипломна работа

dizertace *ж.* дисертация

doktor *м.* доктор (академична степен)

doktorand/ka *м./ж.* докторант/ка

fakulta *ж.* факултет: **filozofická** ~ философски факултет

humanitní *прил.* хуманитарен

index *м.* студентска книжка

kampus *м.* кампус, университетско градче

katedra *ж.* катедра; **vedoucí** ~у ръководител на катедра

knihovna *ж.* библиотека; **univerzitní** ~ университетска библиотека

kolej *ж.* общежитие

kolokvium *ср.* колóквиум

konference *ж.* конференция; **vědecká** ~ научна конференция

lektor *м.* лектор, преподавател (във висше учебно заведение): ~ **bulharštiny** лектор по български език

magistr *м.* магистър

magisterský *прил.* магистърски: ~**á práce** магистърска теза, магистърска дипломна работа; ~**é studium** магистърска степен, магистърска форма на обучение

menza *ж.* студентски стол

nepovinný *прил.* незадължителен, факултативен: ~ **předmět** факултативен предмет

obhajoba *ж.* защита: ~ **diplomové práce** защита на дипломна работа

obhájit,-ím *несв.* защитя

obor *м.* специалност, дисциплина; **ekonomický** ~ икономическа специалност; **technický** ~ техническа специалност; **studijní** ~ специалност в учебно заведение

odborník *м.* специалист

odborný *прил.* специализиран, професионален

pobyt *м.* престой, пребиваване; **studijní** ~ специализация

posluchárna *ж.* аудитория, лекционна зала

pozorovat,-uji *несв.* наблюдавам

praxe *ж.* практика

prorektor *м.* заместник-ректор

přihlásit se,-ím se *св.* кандидатствам; ~ **na vysokou školu** кандидатствам в университет

příručka *ж.* ръководство, посobie

publikace *ж.* публикация, издание

rektor *м.* ректор

ročník *м.* учебна година, випуск; **opakovaní** ~**u** повтаряне на годината

semestr *м.* семестър; **jarní** ~ летен семестър; **podzimní** ~ зимен семестър

stipendium *ср.* стипендия; **prospěchové** ~ стипендия за добър успех

studijní *прил.* отнасящ се до следване, учене: ~ **oddělení** отдел студенти

studovat,-uji *несв.* уча, следвам; ~ **dálkově/distančně** следвам задочно; ~ **na univerzitě** следвам в университет

studovna *ж.* читалня

test *м.* тест

titul *м.* титла; ~ **bakaláře** титла бакалавър; ~ **magistra** титла магистър

učebna *ж.* аудитория, учебна зала

uchazeč *м.* кандидат

univerzita *ж.* университет

vysokoškolský *прил.* университетски: ~ **učitel** университетски преподавател; ~ **studium** следване в университет

vystudovat,-uji *св.* завърша; ~ **obor** завърша специалност

zápisky *м. мн.* записки; **dělat si** ~ вода си записки

zápočet *м.* завърка

zkouška ж. *изпит*: ~ **z něčeho** *изпит по něщо*; **maturitní** ~ *мату́ра, зрелостен изпит*; **písemná** ~ *писмен изпит*; **ústní** ~ *у́стен изпит*; **přijímací** ~ *прие́мен изпит*; **uspět u** ~ *у взема изпит*; **neuspět u** ~ *у късат ме на изпит, не взема изпит*; **státní závěrečná** ~ *държа́вен изпит*

zkouškový *прил.* *изпитен*: ~**é období** *сесия*; **letní** ~**é období** *лятна сесия*; **zimní** ~**é období** *зимна сесия*; **prodloužené** ~**é období** *поправителна сесия*

známka ж. *бележка, оцѣнка*: **výpis známek** *академи́чна справка*

6.6. Školní potřeby Учѣбни помагала

aktovka ж. *ча́нта (учи́лишна)*

fixa ж. *флу́мастер*

guma ж. *гу́ма*

kružítko *ср.* *перге́л*

křída ж. *тебеші́р*: **bílá** ~ *бя́л тебеші́р*; **barevná** ~ *цвѣтен тебеші́р*

mapa ж. *ка́рта*

ořezávátko *ср.* *остри́лка*

pravítko *ср.* *ли́ния*

propiska ж. *хими́калка*

sešit *м.* *тетра́дка*

tabule ж. *дѣска́*

tužka ж. *моли́в*

zvýrazňovač *м.* *ма́ркер*

zápisník *м.* *беле́жник*